

REGELING VRIS

Een keurmerk voor VO scholen en de schoolomgeving

CCV, 1 juli 2008

VEILIGHEID DOOR SAMENWERKING

VRIS: VEILIGHEID DOOR SAMENWERKING

Momenteel wordt er in een pilotgroep, in opdracht van de gemeente Gouda, gemeente Amsterdam, gemeente Rijswijk en Arboned, gewerkt aan een keurmerk Veilig Rond en In School (VRIS). Het uiteindelijk op te leveren keurmerk zou eventueel onder het beheer van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (CCV) kunnen komen.¹

Het CCV beheert aantoonbaar effectieve en *samenhangende* instrumenten, methodieken en keurmerken op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid. Dit houdt onder meer in dat de keurmerken van het CCV uitgaan van een inhoudelijk herkenbare systematische benadering. Het doel van dit schrijven is deze inhoudelijke eisen van het te ontwikkelen keurmerk vanuit de beheerderkant beknopt te omschrijven. Daar het gaat om een systematische benadering, zullen deze eisen eveneens op een logische volgorde - als een stappenplan - gepresenteerd worden.

Mocht het op te leveren keurmerk onder beheer van het CCV komen, dan zijn de volgende uitgangspunten relevant.

Samenwerking als fundament. Het keurmerk is een certificeringregeling met als basis *samenwerking*. Een certificaat kan behaald worden als scholen (bestuur, leraren, personeel en leerlingen), gemeente, politie, jeugdzorg, brandweer en andere relevante partijen gezamenlijk een aantal bewezen effectieve maatregelen hebben getroffen om veiligheid in en rond de school structureel op een hoger plan te brengen.

Stappen in logische volgorde en cyclisch proces. Het benadrukken van samenwerking als fundament leidt vervolgens tot een stappenplan met de volgende opeenvolgende elementen:

- Het vormgeven van samenwerking
- Het gezamenlijk inventariseren van de veiligheidsproblemen in en rond de school (onderzoek en analyse);
- Prioriteren van de problemen tbv plan van aanpak;
- Aanpakken: het daadwerkelijk uitvoeren van maatregelen;
- Evalueren. Vaststellen wat goed gaat en wat voor verbetering vatbaar is.

Certificatie. Na afronding van het plan van aanpak (of het plan van aanpak)² kan het certificaat aangevraagd worden. Daarna kan gestart worden met de uitvoering.

Hercertificatie. Het gaat hier om een cyclisch proces, dat wil zeggen dat na de evaluatie weer opnieuw kritisch gekeken wordt naar de veiligheidssituatie. De evaluatie van maatregelen dient als input voor het herijken van de veiligheidsanalyse, het prioriteren, opstellen van een nieuw plan van aanpak en vervolgens weer uitvoering maatregelen en evaluatie.

Laagdrempelig, effectief en efficiënt. Centraal in het keurmerk staan:

- Adequate en efficiënte simpele maatregelen;
- Nadruk ligt op preventie: veiligheid begint bij voorkomen;

¹ Voor het beheer (en onderhoud) van het keurmerk bij het CCV dient er een opdrachtgever - lees financier - te zijn. Onderhoud en beheer van het certificatieschema zal slechts deels te financieren zijn uit licentie opbrengsten.

² We gebruiken de termen 'veiligheidsplan' en 'plan van aanpak' in deze regeling en in het handboek als synoniemen.

- Integrale aanpak: op basis van samenwerking en gelijkwaardigheid worden maatregelen geselecteerd en uitgevoerd;
- Continuïteit van de aanpak: de kwaliteit van de veiligheid wordt structureel op een hoog niveau gehouden.

Keurmerk VRIS is een zichzelf versterkend instrument, waar lokale partijen zelf bepalen wat hun veiligheidsproblemen zijn.

In de volgende hoofdstukken zullen de stappen van het keurmerk: samenwerking, inventarisatie en analyse, prioriteren en plan van aanpak, uitvoeren van de maatregelen en monitoren en evalueren, nader omschreven worden.

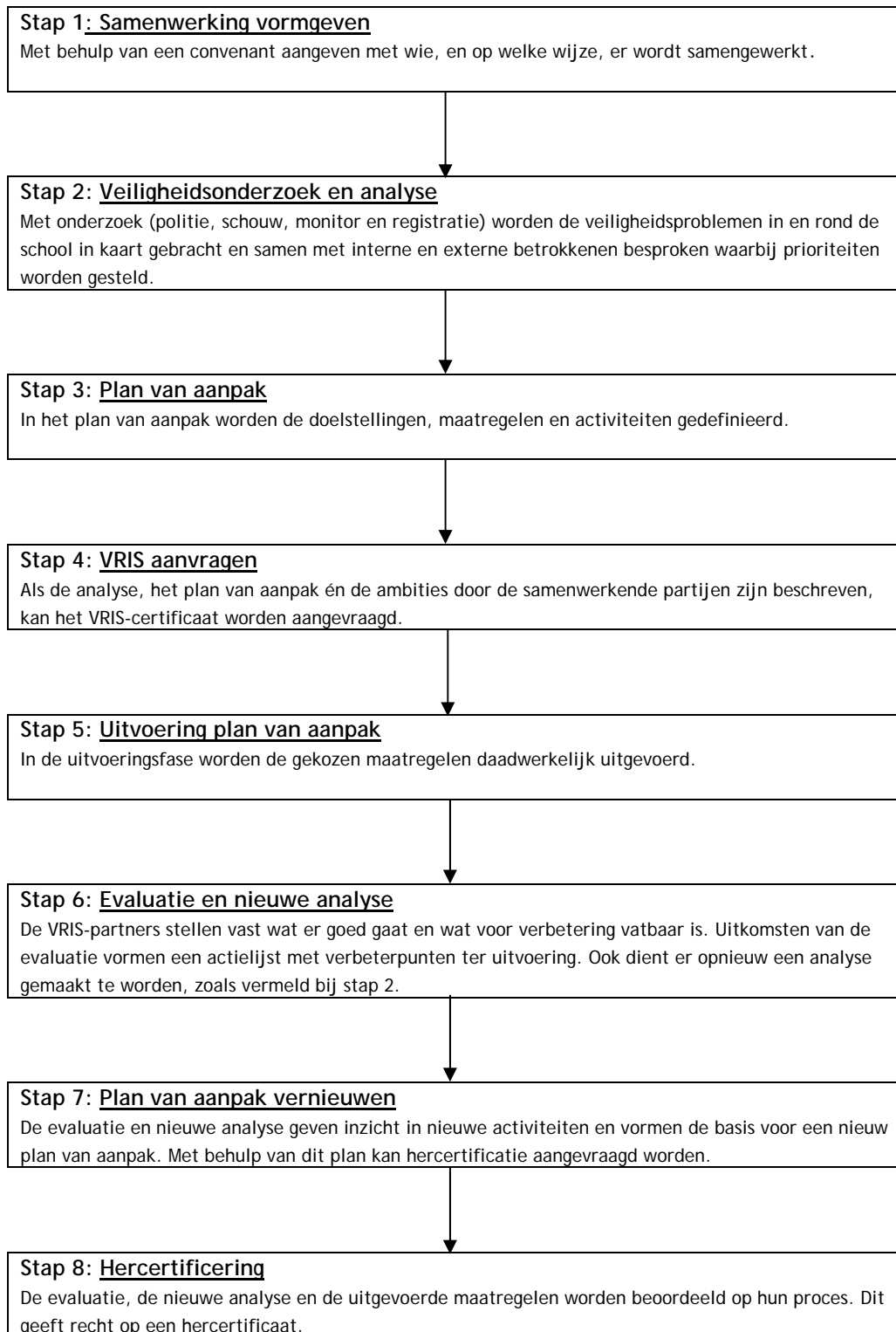
Naast deze 'regeling VRIS' bestaat ook het 'Handboek VRIS'. Beide stukken geven samen voldoende uitleg en achtergrondinformatie om als school, gemeente en/of 'lokaal samenwerkingsverband VRIS' aan de slag te gaan om het rond en in scholen van het voorgezet onderwijs veiliger te maken.

INHOUDSOPGAVE

REGELING vris
Fout! Geen tekst met opgegeven
opmaakprofiel in
document.pagina 4/22

VRIS: Veiligheid door samenwerking	2
1. Het VRIS Stappenplan	5
stap 1 Aantoonbaar vormgeven aan samenwerken	6
Stap 2 De veiligheidsonderzoek en analyse	6
Stap 3 Opstellen Plan van aanpak	7
Stap 4 Keurmerk VRIS aanvragen en certificering	8
Stap 5 Aanpakken: het uitvoeren van maatregelen	8
Stap 6 Evaluatie	9
Stap 7 Vernieuwen plan van aanpak	9
Stap 8 Hercertificering	9
2. Certificatieschema keurmerk Veilig Rond en In School (VRIS) voor scholen Voortgezet Onderwijs (VO)	10
Toepassingsgebied	10
Procedure, eisen en toetsing CI	10
3. Uitvoering van certificatie	15
Algemeen	15
Doel van de beoordeling (toelatingsaudit)	15
Tijdsbesteding toelatingsaudit	15
Opvolgingsaudit	15
Tijdsbesteding opvolgingsaudit	15
Hercertificeren VRIS: doel van de beoordeling	15
Tijdsbesteding	16
Certificatiepersoneel	16
4. Eisen aan de samenwerking	17
4.1 Algemeen	17
4.2 Eisen aan de vormgeving van het samenwerken	17
4.3 Documentatie	18
4.4 Eerste Veiligheidsonderzoek en analyse	18
4.5 Eisen aan het plan van aanpak	19
4.6 Eisen aan de uitvoering van het plan van aanpak	19
4.7 eisen te stellen aan Evaluatie	19
4.8 Vernieuwen van het plan van aanpak	20
5. Voorwaarden voor certificatie	21
5.1 Gegevens bij aanvraag	21
5.2 Opvolgingsaudit	22
5.4 Gebruik van certificatiemerk en certificaat	22
5.5 Periode van aanvraag tot certificaat	22
5.6 Bezoek van de certificatie-instelling op locatie	22

1. HET VRIS STAPPENPLAN

STAP 1 AANTOONBAAR VORMGEVEN AAN SAMENWERKEN

Een veelgehoorde uitspraak met betrekking tot CCV keurmerken op het gebied van criminaliteitspreventie en veiligheid luidt als volgt: "meedoen aan een keurmerk VRIS is vrijwillig, maar niet vrijblijvend." Partijen committeren zich uitdrukkelijk aan de samenwerking en de koppeling aan een certificatiestructuur. Hiermee leggen zij zichzelf en anderen verplichtingen op.

De partijen die op z'n minst vertegenwoordigd dienen te zijn in het samenwerkingsverband zijn de school en de gemeente. Het initiatief tot het keurmerk VRIS zal veelal bij de school of de gemeente liggen. In het handboek bij deze regeling beschrijven we de situatie waarbij het initiatief bij de school ligt. Natuurlijk kunnen ook andere belanghebbenden het initiatief nemen. Van belang voor het behalen van het VRIS certificaat is in ieder geval dat deze samenwerking gestaafd wordt via een schriftelijke intentieverklaring, een convenant of soortgelijk document.

De volgende aspecten dienen helder en transparant te worden gedefinieerd en vastgelegd voor de periode dat de samenwerking is aangegaan in relatie tot de in het samenwerkingsverband genoemde doelstellingen:

- Verantwoordelijkheden, bevoegdheden van de convenantopstellers ten opzichte van elkaar;
- Verantwoordelijkheden, bevoegdheden van de convenantopstellers en uitvoerende deelnemers ten opzichte van elkaar;
- Financiële structuur en geldstromen binnen de samenwerking;
- Wijze van besluitvorming;
- Doorlooptijd van de samenwerking;
- Evaluatie van de samenwerking;
- Wijze van communiceren binnen en buiten het samenwerkingsverband;
- Wijze waarop met wijzigingen in de samenstelling van het samenwerkingsverband en/of het gebied wordt omgegaan.

Deugdelijk documentatiebeheer en verslaglegging is van belang. Hier gaat het onder andere om een overzicht van de deelnemers van het samenwerkingsverband (NAW gegevens), vastleggen van overleg in notulen, vaststellen correspondentieadres en actualisering van de gegevens.

STAP 2 DE VEILIGHEIDSONDERZOEK EN ANALYSE

De essentie van een keurmerk VRIS is dat school en/of samenwerkingsverband zelf bepaalt welke veiligheidsproblemen er spelen. De uitkomst van de analyse volgt uit een gezamenlijke visie, gedragen door de afzonderlijke deelnemers in het samenwerkingsverband.

Het veiligheidsonderzoek moet tenminste eens in de drie jaar herhaald worden en moet degelijk zijn. Het gaat er om een goed en correct beeld van de veiligheidssituatie rond en in school . Dat beeld wordt verkregen via een combinatie van ten minste drie instrumenten:

- Incidentenregistratie school
- Monitor/enquête
- Schouw

Indien beschikbaar kunnen andere gegevens van groot nut zijn. Denk bijvoorbeeld aan politiegegevens en gegevens van de gemeente.

STAP 3 OPSTELLEN PLAN VAN AANPAK

Nu de problemen inzichtelijk gemaakt zijn, moeten concrete maatregelen worden bedacht. Om hiertoe te komen is het echter van belang om te prioriteren.

Het stellen van prioriteiten wordt onder andere bepaald door :

- De urgentie om bepaalde problemen op te lossen;
- De mogelijkheden (middelen) die de projectgroep heeft om de problemen op te lossen.

De uitkomsten van het onderzoek worden in gezamenlijke overleggen met leerlingen, personeel en binnen de andere samenwerkingspartijen besproken en daar vindt dan ook de prioritering plaats.

De aanpak wordt vervolgens in een plan van aanpak vastgelegd:

PLAN VAN AANPAK

Dit plan beschrijft organisatorische en fysieke maatregelen om op gedegen wijze aan veiligheid te werken.

Doel van het plan van aanpak is tweeledig:

- Het is een bewijs van samenwerking voor de projectgroep zelf;
- Het is de basis voor bewijsvoering van een goed samenwerkingsverband voor de certificerende instelling.

Het plan van aanpak maakt samenwerking en concrete maatregelen en doelstellingen inzichtelijk.

De analyse en prioritering hebben inzichtelijk gemaakt welke veiligheidsproblemen zich specifiek bij deze school en schoolomgeving voordoen en hoe erg de betrokkenen dit in gezamenlijkheid vinden. Het plan van aanpak is dus lokaal van aard. Op basis van deze informatie is het nu mogelijk om doelstellingen, maatregelen en activiteiten te definiëren. Het is hier van essentieel belang de doelen (en dus maatregelen en activiteiten) te concretiseren.

Het SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden) formuleren van doelstellingen is dan ook een vereiste. Dit maakt de doelen immers meetbaar, hetgeen noodzakelijk is voor de vijfde stap: evaluatie.

- Het plan van aanpak bevat tenminste de volgende elementen: Omschrijving van de missie, visie en strategie van het VRIS- samenwerkingsverband;
- Samenvatting van de uitkomst van het veiligheidsonderzoek/analyse en evaluatie van de resultaten van samenwerking;
- SMART omschreven doelstellingen en maatregelen in relatie tot de geprioriteerde veiligheidsvraagstukken uit de analyse; per doel zijn daarbij prestatie eisen geformuleerd naar voorbeeld van de prestatie eisen uit het handboek VRIS
- Een schriftelijk vastgesteld en goedgekeurd activiteitenplan voor minimaal 3 jaar;
- Een vastgelegd beeld van de gewenste situatie na implementatie van de maatregelen;
- Vaststelling van evaluatiemomenten en criteria;
- Een balans tussen de inspanningen van de betrokken partners;
- Projectplan voor de uitvoering van de gekozen maatregelen;
- Financiële paragraaf (mensen en middelen);
- Procedure bij interne en externe geschillen.

In het plan van aanpak dient tevens vermeld te worden wie projectleider is voor het VRIS -traject. Het kan voorkomen dat een VRIS project kiest voor ondersteuning van een externe procesbegeleider naar het certificaat toe. De projectgroep dient zich echter bewust te zijn van het feit dat de verantwoordelijkheid lokaal blijft. Uiteindelijk moet het samenwerkingsverband zelfstandig gedragen worden door de lokale partijen. Een (te) grote afhankelijkheid van externe partijen zal dit op termijn niet bespoedigen.

STAP 4 KEURMERK VRIS AANVRAGEN EN CERTIFICERING

Deze stap richt zich op het verkrijgen van het VRIS certificaat. Het certificaat kan behaald worden als er een samenwerkingsverband is georganiseerd en er een plan van aanpak is opgesteld op basis van een veiligheidsonderzoek/analyse. Het moment van certificering dient zo als bewijs van de ambities en controle op de geleverde inspanningen.

Na een grondige en onafhankelijke beoordeling wordt bekeken of de aanvraag van een certificaat wordt gehonoreerd. Deze beoordeling wordt uitgevoerd door een onafhankelijke derde (een certificatie-instelling). De certificatie-instelling dient hiervoor een geldige licentie te hebben bij de beheerder (dit zou het CCV kunnen zijn). De aanvrager kan bij de beheerder, bijvoorbeeld via een toegankelijke website, verifiëren welke certificatie-instellingen een geldige licentie hebben.

De aanvraag voor een VRIS certificaat wordt ingediend door de school/het samenwerkingsverband bij één van de certificatie-instellingen.

KERNELEMENTEN CERTIFICATIE

De kernelementen die bij certificatie aan bod komen zijn in het volgende hoofdstuk nauwkeurig omschreven.

STAP 5 AANPAKKEN: HET UITVOEREN VAN MAATREGELEN

In deze stap komt expliciet naar voren dat men zichtbaar werkt aan de verbetering van veiligheid. Dit versterkt het samenwerkingsproces.

De school en de deelnemers in het samenwerkingsverband voeren de afspraken uit conform het plan van aanpak. De (voortgang van de) uitvoering wordt vastgelegd in de verslagen van het samenwerkingsverband.

Aangezien de uitvoering van de maatregelen op basis van analyse en prioritering zuiver maatwerk is (VRIS is immers een vraaggestuurde aanpak), heeft een opsomming van eindtermen weinig toegevoegde waarde. Voor oplossingen kan verwezen worden naar het handboek of naar overige instrumenten, aanpakken en benaderingen in het veiligheidsveld.

Bij de uitvoering zijn de volgende elementen van belang:

- Structureel overleg van de werkgroep aan de hand van een vergaderschema;
- Bestendinging van de werkgroep door formalisering van de werkgroep. Zijn alle relevante partijen vertegenwoordigd? Is aanvulling gewenst?
- Heldere taakverdeling. Goed vastleggen welke partij/wie wat gaat doen in de uitvoering van de maatregelen;
- Houd rekening met budgetten. Zijn er besluiten genomen ten aanzien van financiën?;
- Communicatie over de activiteiten. Communicatie is van belang om betrokkenheid en draagvlak te vergroten bij alle partners.

Jaarlijks bekijkt de certificatie-instelling de uitvoering en vindt er een opvolgingsaudit plaats.

STAP 6 EVALUATIE

In het plan van aanpak is aangegeven op welk moment geëvalueerd wordt. De evaluatie is geen eindpunt maar een doorstart naar een herziening van het plan van aanpak. Hiervoor zijn nieuwe meetgegevens noodzakelijk. De nieuwe analyse is een vervolgmeting (ook wel éénmeting of 1-meting genoemd). Feitelijk wordt hier de veiligheidsanalyse - stap 2 van het VRIS stappenplan - wederom toegepast. De evaluatie dient dus als input voor het herijken van de veiligheidsanalyse.

Men kan in de evaluatiefase twee vormen onderscheiden: procesevaluatie en effectevaluatie. Samen geven deze vormen antwoord op de vraag hoe succesvol het VRIS-traject is.

Evaluatie van de samenwerking is een procesevaluatie. Centraal staat de kwaliteit van de samenwerking. De output van de samenwerking is in het cyclische karakter van VRIS van vitaal belang. De evaluatie kan uitspraken doen over het verloop, de medewerking van betrokken partijen, knelpunten, succesfactoren, kosten etc.

Resultaten kunnen pas goed gemeten worden als na een bepaalde periode dezelfde gegevens worden geanalyseerd via een effectevaluatie. Door de veiligheid na deze bepaalde periode opnieuw te analyseren, kan worden nagegaan of er daadwerkelijk verbetering van de veiligheid heeft plaatsgevonden. Het is hier van belang dat op basis van dezelfde methode als in stap 2 wordt gewerkt.

STAP 7 VERNIEUWEN PLAN VAN AANPAK

Op basis van de evaluatie en de nieuwe analyse maakt de school/het samenwerkingsverband een nieuw plan van aanpak. Het hoeft geen betoog dat het bijzonder van belang is dat aanvullende stappen, de evaluatie van de resultaten van de samenwerking en gewijzigde veiligheidssituaties hierin meegenomen worden. Dit vernieuwde plan van aanpak bevat verder alle bij stap 3 genoemde punten.

STAP 8 HERCERTIFICERING

Hercertificering is gelijk aan stap 4, waarbij het eerste certificaat werd verleend. Bij hercertificering wordt het VRIS verband wederom getoetst op zijn samenwerking en de uitvoering van de maatregelen.

2. CERTIFICATIESCHEMA KEURMERK VEILIG ROND EN IN SCHOOL (VRIS) VOOR SCHOLEN VOORTGEZET ONDERWIJS (VO)

TOEPASSINGSGBIED

Dit certificatieschema wordt gebruikt bij de aanvraag en het verstrekken van een VRIS-certificaat.

PROCEDURE, EISEN EN TOETSING CI

Een school die - en het samenwerkingsverband van betrokken partijen dat - in aanmerking wil komen voor het Keurmerk Veilig Rond en In School (VRIS) - en vervolgens in het bezit wil blijven van dat keurmerk VRIS - doorloopt de volgende procedure.

A. Samenwerking en organisatie

1. De school benoemt op elk bestuurlijk niveau (bestuur, directie/management, uitvoerend niveau³) minimaal twee personen (voor elk persoon ook een plaatsvervanger) die het onderwerp schoolveilig in hun takenpakket hebben. Deze personen noemen we de schoolveiligheidsfunctionaris(sen). Waar we in het vervolg spreken over 'de school' die taken vervult, beleid maakt en werk op het terrein van veiligheid uitvoert, bedoelen we deze schoolveiligheidsfunctionaris(sen). Daarbij kan elke schoolveiligheidsfunctionaris taken delegeren en/of andere personen en organisaties bij het schoolveiligheidsbeleid betrekken, maar binnen de school zijn de schoolveiligheidsfunctionaris(sen) verantwoordelijke op veiligheidsterrein.
2. De schoolveiligheidsfunctionaris(sen). betrekken al in dit voorbereidende stadium andere partijen die mogelijk een belangrijke rol kunnen/moeten spelen bij het onderwerp Veilig Rond en in School (VRIS)⁴. Daarbij moet een onderscheid gemaakt worden naar externe en interne partijen.
 - Externe partijen: soms is het in dit voorbereidende stadium al evident welke externe partijen bij VRIS betrokken moeten worden, zoals bijvoorbeeld politie, gemeente, jeugdzorg, welzijnswerk, buurtbeheer, vervoersbedrijven. Waar evident een betrokkenheid van andere externen vereist is, moet hen gevraagd worden te participeren.
 - Interne partijen: binnen de school moeten in ieder geval leerlingen (en waar mogelijk de ouders/verzorgers) , personeel (onderwijsgevend en niet-onderwijsgevend), directie/management, en bestuur betrokken worden.

³ Eventueel een onderscheid te maken naar onderwijzend personeel en niet-onderwijzend personeel.

⁴ In de praktijk kan het natuurlijk ook zo zijn dat een gemeente, of een politiekorps, of initiatief neemt en een of meer scholen meekrijgt in de VRIS aanpak. Vast staat wel dat het zonder de school niet lukt.

School + andere betrokkenen benoemen we als 'het samenwerkingsverband VRIS'. Het staat de betrokkenen binnen het samenwerkingsverband vrij om de rollen en werkzaamheden onderling te verdelen. Voorwaarde daarbij is slechts dat steeds helder is vastgelegd wie waarvoor verantwoordelijk is.

3. De school definieert wat onder 'de school' verstaan wordt: welke gebouwen, terreinen, goederen en welke groepen⁵. Ook definieert de school wat onder 'de buurt/wijk' verstaan moet worden (afgrenzing op kaart, of met postcode gebieden) en of de routes van en naar school meegenomen worden (en zo ja: hoe die gedefinieerd worden).
4. De school legt in overleg met alle intern en extern betrokken partijen (zie boven) vast wat men onder veiligheid verstaat: welke incidenten, overtredingen, gedragingen, misdrijven (objectief) en onveiligheidsgevoelens (subjectief) wenst men te onderscheiden rond en in school bij leerlingen, personeel en 'overigen' (bezoekers, en ouders). We spreken hier verder van 'incidenten'.
5. De school legt samenvattend in een document als missie/visie vast dat veiligheid een belangrijk punt is waar men samen met anderen de komende jaren (minimaal 5 jaar) aandacht aan wil en zal besteden volgens de aanpak en procedures van het keurmerk VRIS. Daarbij wordt tevens aangegeven (zie voorgaande punten): wie per niveau de verantwoordelijke veiligheidsfunctionarissen en hun plaatsvervangers zijn, wie de extern en intern betrokken partijen zijn, wat verstaan wordt onder 'de school' 'de buurt/wijk' en 'routes van/naar school', en op wat men onder veiligheid verstaat (welke incidenten wordt naar gekeken). Tenslotte geeft de school aan alle wettelijke veiligheidsverplichtingen te voldoen (de steel; zie ook hoofdstuk 4 van dit handboek)
Dit document is openbaar, of wordt openbaar uiterlijk op de datum dat het voorlopige keurmerk VRIS aan de school verstrekt wordt.
6. De school vraagt vervolgens bij een CI dat een licentie heeft van het CCV een keurmerk VRIS aan, waarna een Certificerende Instelling (CI) toetst of de voorgaande punten inderdaad uitgevoerd en schriftelijk vastgelegd zijn. CI's die een licentie hebben het keurmerk VRIS te verlenen staan op de website van het CCV (www.hetccv.nl).

CI toetst in toelatingsaudit:

In de school en bij de andere deelnemende partijen in het samenwerkingsverband zijn op het niveau van het bestuur, directie/management en op uitvoerend niveau (in scholen zowel onderwijzend en/of niet onderwijzend personeel) personen benoemd die veiligheid als taak hebben. Voor elk persoon is ook een plaatsvervanger bekend.

De namen en gegevens (naam, telefoon, mail) van deze personen zijn in een document vastgelegd; in dit document is ook vastgelegd:

- welke andere interne en externe partijen in dit voorbereidende stadium nog betrokken zijn,
- welke visie de school en/of het samenwerkingsverband op veiligheid heeft.
- wat men definieert als 'de school', 'wijk' en 'routes',
- welke incidenten men onderscheid (objectieve en subjectieve veiligheid).

⁵ Lastige keuzes hierbij zijn bijvoorbeeld: wat te doen met stage plekken, status van het schoolterrein en wat te doen met bezoekers, leveranciers e.d.

Het document is op te vragen bij schoolveiligheidsfunctionaris(sen) en/of een andere daarvoor aangewezen persoon (bijvoorbeeld secretaris van het samenwerkingsverband) en is openbaar, of wordt openbaar op de dag waarop het keurmerk VRIS verstrekt wordt.

B. Veiligheidsanalyse en plan van aanpak

1. Onderzoek:
De school bepaalt minimaal 1x per drie jaar met behulp van politiegegevens, gegevens uit een school incidenten registratie, de uitkomsten van een schouw en gegevens uit een monitor wat de aard en omvang is van incidenten in en rond (buurt/routes) school.

Toets door CI

Genoemde gegevens en uitkomsten zijn beschikbaar en in te zien. De instrumenten voldoen aan de functionele eisen zoals vermeld in de toelichting (zie hoofdstuk 3 van het handboek).

2. Analyse:
De school analyseert samen met de betrokken in- en externe partijen met welke veiligheidsincidenten (objectief en subjectief) de school te maken heeft. Bij die analyse wordt gekeken naar de veiligheidsproblemen in school en rond school (buurt/wijk, routes). De veiligheidsanalyse zal verder moeten ophelderen hoe eventuele veiligheidsproblemen zijn ontstaan (wie, wat, waar, waardoor, etc.). Als er meer over de veiligheidsproblemen en hun ontstaan bekend is, moet ook aandacht besteed worden hoe de problemen eventueel opgelost zouden kunnen worden. Tenslotte is een prioriteitenstelling noodzakelijk. Op basis van voorstellen van interne en externe betrokkenen wordt de uiteindelijke prioriteitenstelling gemaakt door de veiligheidsfunctionarissen (zie eis A.1)

Toets door CI:

Er zijn notulen of er bestaat een gespreksverslag van een bijeenkomst waarin betrokkenen de onderzoeksgegevens en uitkomsten bespreken en gesproken is over oorzaken, achtergronden en mogelijke oplossingen van specifieke geconstateerde veiligheidsproblemen. Daarbij worden prioriteiten gegeven. Er is een uiteindelijke prioriteitenstelling door de veiligheidsfunctionarissen vastgelegd.

3. Betrokken partijen:
De school bepaalt op basis van de voorgaande analyse welke partijen betrokken moeten zijn/worden bij de aanpak van de veiligheidsincidenten. Voor zover dat nog niet het geval is, worden deze partijen betrokken, waarna in onderling overleg taken en verantwoordelijkheden verdeeld worden en in een document vastgelegd worden (bijvoorbeeld in de notulen van het overleg).

4. Doelen, randvoorwaarden en plan van aanpak:
De school maakt op basis van de voorgaande analyse - samen met de betrokken in- en externe partijen - een plan van aanpak waarin vastgelegd wordt wat er aan de aanpak van de incidenten gaat gebeuren. Dit plan van school bestaat uit SMART doelstellingen, bijpassende prestatie eisen/veiligheidsmaatregelen⁶ en een uitvoeringsplan waarin kort staat wie wanneer welke prestatie eis/maatregel gaat uitvoeren. Hierbij wordt nadrukkelijk ook gekeken naar 'haalbaarheid' (randvoorwaarden aan tijd, geld, kennis, mogelijkheden); niet alles hoeft tegelijkertijd te gebeuren.
5. Commitment:
De school en alle betrokken partijen spreken naar eer en geweten af de gestelde doelen na te streven en taken uit te voeren zoals in het plan van aanpak zijn vastgelegd. Een en ander wordt in een document vastgelegd (bijvoorbeeld een contract, een ondertekend plan van aanpak, een convenant, of een notariële acte). Dit document is openbaar en wordt door alle betrokken partijen breed verspreid (naar officiële gremia, via nieuwsbrief, website).

Toets door CI:

Er ligt een door de betrokkenen ondertekend document waarin genoemde zaken (ad 3, 4 en 5) vastgelegd zijn. Daarnaast is aan de punten genoemd onder 'toets' ad 1 en 2 voldaan.

Aanvraag keurmerk:

Hierna kan de school het keurmerk definitief aanvragen. Na overlegging van genoemde documenten wordt het keurmerk na controle door CI binnen /// dagen definitief gemaakt. CI controleert daarbij of alle vereiste documenten aanwezig zijn en of er sprake is van een logische relatie tussen onderzoek - analyse - betrokken partijen - doelen -plan van aanpak . De CI voert ook een locatie audit uit.⁷ Na goedkeuring door CI geeft CI de goedkeuring door aan de beheerder van het keurmerk binnen //dagen. De beheerder van het keurmerk zet vervolgens binnen /// dagen de school op een aparte VRIS site. Daarbij bepaalt de school welke documenten op deze sites in te zien zijn via hyperlinks. In het keurmerk wordt aangegeven welke partijen betrokken zijn.

C. Uitvoering plan van aanpak (jaar 1 en 2)

6. Uitvoering:
De in hetplan van aanpak vastgelegde taken worden door de school en de betrokken partijen uitgevoerd. De uitvoering wordt op hoofdlijnen vastgelegd (dit ten behoeve van de proces evaluatie; zie onder).Tussen evaluatie en opvolgingsaudit:
7. De school evalueert een jaar na het uitbrengen van het plan van aanpak of de taken zoals vermeld in het plan van aanpak inderdaad zijn uitgevoerd (proces evaluatie). In een document wordt vastgelegd welke partij welke taak/taken (wel/niet) heeft uitgevoerd (dit kan simpel via het afvinken van de taken in het plan van aanpak). Daarbij maakt de school desgewenst gebruik van de eigen continue incidenten registratie en van politiegegevens.

⁶ In de toelichtende notitie zijn voorbeelden opgenomen van prestatie-eisen die per aan te pakken probleem gerangschikt zijn (in de VRIS metafoor: de bladeren van de bloem). Deze kunnen als voorbeeld dienen.

⁷ De kosten voor de gehele toelatingsaudit (documentatiebeoordeling en de locatie audit) bedragen maximaal € 2.000.

Het CI komt - na afspraak - een jaar na de verlening van het keurmerk langs voor een opvolgingsaudit.

8. Verder uitvoering van de taken zoals door de school en betrokkenen vastgelegd in het plan van aanpak. Twee jaar na het verlenen van het keurmerk komt het CI weer langs voor een tweede opvolgingsaudit.

D. Evaluatie, nieuw onderzoek/analyse, vernieuwen plan van aanpak en hercertificering (jaar 3)

In het derde jaar na verlening van het keurmerk doorloopt de school en het samenwerkingsverband dezelfde stappen als bij aanvang: een nieuw onderzoek/analyse van de veiligheidssituatie. Op grond daarvan past men het plan van aanpak aan.

Dus:

9. De school evalueert met behulp van politiegegevens, gegevens uit een school incidenten registratie, een schouw en een monitor wat de aard en omvang is van incidenten op dat moment is (effect evaluatie). De effect evaluatie maakt daarbij gebruik van dezelfde instrumenten en dezelfde werkwijzen zoals die bij aanvang (zie B.1; onderzoek) gebruikt zijn. Daarbij wordt bekeken in hoeverre de problemen uit de eerdere veiligheidsanalyse zijn opgelost, de gestelde doelen (dus) zijn bereikt en of er nieuwe problemen zijn bijgekomen.
10. Op grond van deze evaluatie bepaalt de school in overleg met interne en externe partijen wat er in dit tweede jaar moet gebeuren; de cyclus herhaalt zich vanaf B.2.

Toets door CI

Na overlegging van genoemde documenten en een controle ter plekke (met eventuele steekproeven ter controle) wordt het keurmerk door CI binnen een maand na ontvangst van de aanvraag dagen wel of niet verlengd. CI controleert daarbij of alle vereiste documenten aanwezig zijn en of er sprake is van een logische relatie tussen onderzoek – analyse – betrokken partijen - doelen – plan van aanpak in jaar 2 (in het verlengde van jaar 1). Na goedkeuring door CI geeft CI de goedkeuring door aan de beheerder van het keurmerk binnen 14 dagen. De beheerder van het keurmerk zet vervolgens binnen 14 dagen op de VRIS site dat de school opnieuw gecertificeerd is; de oude en nieuwe documenten die de school openbaar gemaakt wil zien, zijn op de sites in te zien via hyperlinks.

Als een van de deelnemende externe partijen de uit te voeren taken niet – of volstrekt onvoldoende – heeft uitgevoerd, zal de desbetreffende partij allereerst door CI een schriftelijke waarschuwing krijgen. Als er geen verbetering optreedt zal de CI in het daarop volgende jaar de waarschuwing op de website vermelden. Het keurmerk als geheel blijft altijd in stand zolang de school haar taken uitvoert.

3. UITVOERING VAN CERTIFICATIE

Certificatie-instellingen die volgens het certificatieschema een VRIS- school willen certificeren hebben hiervoor een licentieovereenkomst gesloten met de beheerder van het keurmerk VRIS. Hiertoe dienen geharmoniseerde bindende afspraken over de uitvoering door certificatie-instellingen te worden vastgelegd.

ALGEMEEN

De certificatie-instelling zal de beoordeling uitvoeren volgens haar eigen reglementen en procedures horend bij de accreditatienormen NEN-EN 45011 of NEN-EN-ISO/IEC 17021. Indien er strijdigheden zijn tussen de eigen reglementen en dit certificatieschema is dit certificatieschema bindend.

DOEL VAN DE BEOORDELING (TOELATINGSAUDIT)

Het doel van de beoordeling is vast te stellen of het samenwerkingsverband, de veiligheidsonderzoekinstrumenten (politie, schouw, monitor en registratie) en het plan van aanpak - en de wijze waarop tot dit plan werd gekomen - voldoen aan de van toepassing zijnde eisen zoals gesteld in het certificatieschema. De resultaten van de beoordeling, waaruit blijkt dat aan de eisen voldaan is, worden in een beoordelingsrapport vastgelegd. Pas als aan alle eisen voldaan is, kan besluitvorming door de certificatie-instelling geïnitieerd worden.

TIJDSBESTEDING TOELATINGSAUDIT

Tijdsbesteding bedraagt in totaal 1,5 dagen voor CI voor:

- Documentenbeoordeling;
- Locatie audit;
- Beoordeling van correcties.

OPVOLGINGSAUDIT

Er vindt jaarlijks (een jaar na verlening keurmerk en twee jaar na verlening keurmerk) een opvolgingsaudit plaats. Doel van de beoordeling is vast te stellen of het samenwerkingsverband en de uitvoering van het plan van aanpak voldoen aan de van toepassing zijnde eisen, zoals beschreven in het certificatieschema.

TIJDSBESTEDING OPVOLGINGSAUDIT

Tijdsbesteding bedraagt in totaal 1 dag voor CI voor:

- Documentenbeoordeling + Locatie audit.

HERCERTIFICEREN VRIS: DOEL VAN DE BEOORDELING

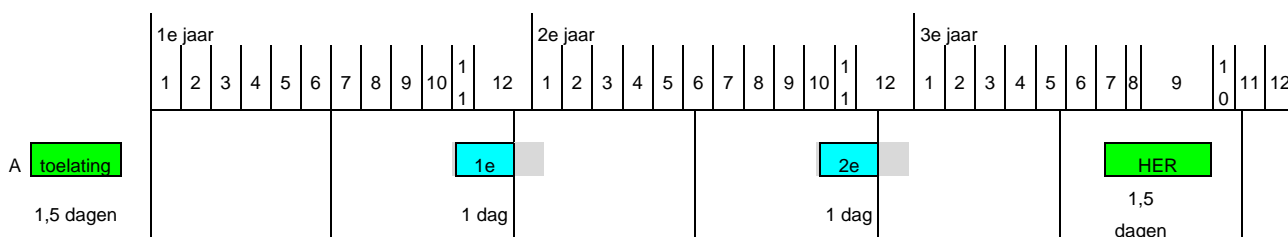
Het doel van de beoordeling is vast te stellen of het samenwerkingsverband, uitvoering van de maatregelen, evaluatie van de behaalde resultaten en het vernieuwde plan van aanpak voldoen aan de van toepassing zijnde eisen, zoals beschreven in het certificatieschema. De resultaten van de beoordeling, waaruit blijkt dat aan deze eisen voldaan wordt, worden in een beoordelingsrapport vastgelegd. Pas als aan alle eisen voldaan wordt, kan besluitvorming door de certificatie-instelling geïnitieerd worden.

TIJDSBESTEDING

De tijdsbesteding bedraagt in totaal 1,5 dagen voor CI voor:

- Documentbeoordeling
- Locatie audit
- Beoordeling van correcties

Het audittraject schematisch per 3 jaar uiteengezet.

Uitgangspunten en toelichting:

1. een systeemcertificaat is 3 jaar geldig
2. na certificaatverlening (toelatingsonderzoek) moet er jaarlijks toezicht worden gehouden
3. de minimum frequentie voor opvolgingsaudits (toezicht) is 1x per jaar
4. in het 3e jaar wordt het systeem tijdig herbeoordeeld

Certificatiepersoneel

Voor het uitvoeren van beoordelingen voor het VRIS- certificaat geldt dat het bij certificatie betrokken personeel gekwalificeerd moet zijn conform de volgende eisen:

- Opleidingsniveau: minimaal HBO;
- Een kwalificatie als lead-auditor conform ISO 19011;
- Minimaal twee jaar ervaring als veiligheidsadviseur of minimaal twee jaar als leidinggevende verantwoordelijk voor veiligheid;
- Minimaal twee jaar ervaring in overlegstructuren tussen publieke en private partijen;
- Minimaal twee jaar werkervaring in een kwaliteitsmanagementfunctie bij een private of publieke partij.

4. EISEN AAN DE SAMENWERKING

In dit hoofdstuk zijn de eisen opgenomen waaraan voldaan moet worden om in aanmerking te komen voor een VRIS-certificaat. Voor meer achtergrondinformatie wordt verwezen naar het VRIS-handboek.

4.1 ALGEMEEN

Niet alle eisen zijn gelijktijdig van kracht, en zijn afhankelijk van het specifieke VRIS-certificaat, zie onderstaande tabel.

	VRIS-certificaat	Opvolgingsaudit	VRIS hercertificering
1 Vormgeven samenwerking	✓	✓	✓
2 Afbakening gebied	✓	✓	✓
3 Documentatie	✓	✓	✓
4 Veiligheidsonderzoek (politiecijsers, schouw, incidenten registratie, monitor)	✓		✓
5. Men in/externe betrokkenen onderzoekuitkomsten analyseren en prioriteren	✓		✓
6. plan van aanpak	✓		
7. Uitvoering		✓	✓
8 Evaluatie via nieuw onderzoek/ analyse			✓
9 Vernieuwen van het plan van aanpak			✓

4.2 EISEN AAN DE VORMGEVING VAN HET SAMENWERKEN

Het samenwerkingsverband kan bestaan uit publieke en private partijen. Bijvoorbeeld:

- Scholen
- Gemeente;
- Politie;
- Brandweer;
- Jeugdzorg
- Etc.

Deze samenwerking wordt vastgelegd in:

- een convenant.

De in het convenant genoemde doelstellingen dienen gericht te zijn:

- op het samenwerken aan veiligheid voor het betreffende gebied;
- op het formuleren van strategie en visie voor zowel de korte als de middellange termijn;
- op een koppeling met het gemeentelijk veiligheidsbeleid.

De volgende aspecten dienen helder en transparant te worden gedefinieerd en vastgelegd voor de periode dat de samenwerking is aangegaan, vanuit de in de oprichtingsakte of convenant genoemde doelstellingen.

- verantwoordelijkheden, bevoegdheden van de opstellers van het convenant op oprichtingsakte (de strategische partners) naar elkaar;
- verantwoordelijkheden, bevoegdheden van de publieke en private deelnemers (de uitvoerende deelnemers) naar elkaar;
- de financiële structuur en de loop van geldstromen binnen de samenwerking;
- de wijze van besluitvorming;
- de doorlooptijd van de samenwerking;
- de evaluatie van de samenwerking;
- de wijze van communiceren binnen en buiten het samenwerkingsverband;
- de wijze waarop met wijzigingen in de samenstelling van het samenwerkingsverband en/of het gebied wordt omgegaan.

Dit betekent o.a. dat deelnemers van het samenwerkingsverband de discussie scherp houden, elkaar blijven aanspreken op concrete veiligheidsmaatregelen, en samen de voorgenomen maatregelen realiseren. Het samenwerkingsverband kan zich laten ondersteunen door externe adviseurs, deze zijn echter geen deelnemers in het samenwerkingsverband.

4.3 DOCUMENTATIE

Naast het documenteren van de gegevens gevraagd onder § 2.2 en § 2.3 zijn de volgende documentatie-eisen van kracht:

- een overzicht van de deelnemers in het samenwerkingsverband met bijbehorende NAW gegevens, en op welke wijze voor het overleg in de vertegenwoordiging voorzien wordt;
- het vastleggen van het overleg in notulen;
- het vastleggen van het correspondentieadres voor het samenwerkingsverband.

Deze gegevens dienen actueel gehouden te worden indien in de samenstelling of afvaardiging wijzigingen optreden.

4.4 EERSTE VEILIGHEIDSONDERZOEK EN ANALYSE

Om een beeld te verkrijgen van de veiligheidssituatie rond en in school wordt gewerkt met minimaal drie instrumenten:

- politiegegevens
- schouw
- incidenten registratie
- monitor

In de analyse worden minimaal de volgende veiligheidsproblemen beschouwd:

- **Sociale veiligheid** (diefstal/bedreigingen/overvallen/ zakkenrollers/ inbraak/ fietsendiefstal/ graffiti en vernieling/ hangplekken/ zwerfvuil/ bedreiging/ onveiligheid gevoelens van het personeel en leerlingen/ brandstichting/ overlast/ drugsoverlast/ seksuele intimidatie/ heling/ insluiping/ pesten/ wapenbezit/ loverboys)
- **Verkeersveiligheid** (infrastructuur/ groenvoorzieningen/ zichtlijnen)
- **Brandveiligheid** (bereikbaarheid voor hulpdiensten/ beschikbaarheid en bereikbaarheid van voorzieningen om branden te bestrijden/ de betrokkenheid van de brandweer bij de individuele ondernemers en de mate waarin deze brandveiligheid binnen hun onderneming gerealiseerd hebben/ onderhoud en beheer.

- Aangiftebereidheid

De functionele eisen waaraan deze instrumenten moeten voldoen zijn vastgelegd in het handboek VRIS.

De onderzoeksuitkomsten worden vervolgens ingebracht in overleggen met interne (leerlingen en personeel) en externe partners.

De functionele eisen waaraan dergelijke overleggen moeten voldoen zijn vastgelegd in het handboek VRIS.

Onderzoek en analyse wordt vastgelegd in een kort samenvattend rapport.

4.5 EISEN AAN HET PLAN VAN AANPAK

Het samenwerkingsverband heeft een schriftelijk vastgelegd en binnen het samenwerkingsverband goedgekeurd plan van aanpak voor de komende drie jaar. Dit plan is gebaseerd op de uitgevoerde veiligheidsanalyse.

In het plan van aanpak zijn minimaal de volgende onderdelen opgenomen:

- de gegevens volgens § 2.2, § 2.3 en 2.4;
- samenvatting van de veiligheidsonderzoeken en veiligheidsanalyse;
- missie en visie
- gekozen aanpak (met smart doelen en prestatie eisen naar voorbeeld zoals vastgelegd in het handboek VRIS);
- motivering van de gemaakte keuzes;
- planning en aanpak (wie doet wat en wanneer gebeurt dat)
- tijdstip en criteria voor het evalueren van de uit te voeren maatregelen.

Per voorgenomen maatregel/prestatie eis gelden de volgende eisen:

- maatregelen zijn SMART geformuleerd om hiermee de doelstellingen te concretiseren:
 - S = specifiek
 - M = meetbaar
 - A = acceptabel
 - R = realistisch
 - T = tijdsgebonden;
- het verband tussen de analyse en de voorgenomen maatregel is aantoonbaar
- de effecten van de maatregelen, en hiermee de effectiviteit van de te nemen maatregelen zijn aantoonbaar;
- de maatregelen zijn beschreven per veiligheidsprobleem;
- de doelstellingen zijn gericht op het vergroten van de veiligheid;
- hoe, wanneer en door wie de uitgevoerde maatregelen uitgevoerd zullen worden.

Voor het uitvoeren van het totaal aan maatregelen leveren alle partners een actieve bijdrage.

4.6 EISEN AAN DE UITVOERING VAN HET PLAN VAN AANPAK

De deelnemers in het samenwerkingsverband voeren de afspraken uit conform het plan van aanpak. De uitvoering wordt vastgelegd in de verslagen van het samenwerkingsverband.

4.7 EISEN TE STELLEN AAN EVALUATIE

Het samenwerkingsverband evalueert na een looptijd van drie jaar van het plan van aanpak de behaalde resultaten. Deze evaluatie wordt schriftelijk vastgesteld en geaccordeerd binnen het samenwerkingsverband.

Het evaluatieverslag is opgebouwd uit minimaal de volgende onderdelen:

- de gegevens volgens § 2.3, § 2.4 en § 2.5;
- samenvatting van de vorige veiligheidsanalyse;
- een verwijzing naar het vorige plan van aanpak.
- per voorgenomen maatregel een evaluatie op:
 - de behaalde doelstellingen;
 - de daarbij horende kosten;
 - de daarbij horende resultaten
- conclusie (bijv. indien niet gehaald of de maatregel alsnog uitgevoerd moet worden)

4.8 VERNIEUWEN VAN HET PLAN VAN AANPAK

Het samenwerkingsverband doet opnieuw met de beschreven instrumenten (politiegegevens, schouw, incidenten registratie en monitor) onderzoek en maakt opnieuw een veiligheidsanalyse en stelt op basis hiervan en de resultaten van de evaluatie een nieuw plan op voor de komende periode van drie jaar.

5. VOORWAARDEN VOOR CERTIFICATIE

Een VRIS-certificaat komt niet vanzelf. Hiervoor dient een certificatie-instelling een beoordeling uit te voeren of aan de eisen, gesteld in hoofdstuk 2, voldaan wordt. Deze certificatie-instellingen dienen hiervoor een geldige licentie te hebben. Hierbij zijn er procedurele en contractuele eisen van kracht welke in dit hoofdstuk beschreven zijn.

5.1 GEGEVENS BIJ AANVRAAG

De school/het samenwerkingsverband dient een aanvraag voor het VRIS-certificaat in bij één van de certificatie-instellingen.

De aanvraag bestaat uit:

convenant⁸;

- ❖ *In de school en bij de andere deelnemende partijen in het samenwerkingsverband zijn op het niveau van het bestuur, directie/management en op uitvoerend niveau (in scholen zowel onderwijzend en/of niet onderwijzend personeel) personen benoemd die veiligheid als taak hebben. Voor elk persoon is ook een plaatsvervanger bekend.*
- ❖ *De namen en gegevens (naam, telefoon, mail) van deze personen zijn in een document vastgelegd; in dit document is ook vastgelegd:*
 - *welke andere interne en externe partijen in dit voorbereidende stadium nog betrokken zijn,*
 - *welke visie de school en/of het samenwerkingsverband op veiligheid heeft.*
 - *wat men definieert als 'de school', 'wijk' en 'routes',*
 - *welke incidenten men onderscheid (objectieve en subjectieve veiligheid).*
- ❖ *Het document is op te vragen bij schoolveiligheidsfunctionaris(sen) en/of een andere daarvoor aangewezen persoon (bijvoorbeeld secretaris van het samenwerkingsverband) en is openbaar, of wordt openbaar op de dag waarop het keurmerk VRIS verstrekt wordt.*

onderzoeksuitkomsten

- ❖ *Er is sprake van degelijk onderzoek op basis van politiegegevens, incidenten registratie, schouw en monitor. De onderzoeksuitkomsten zijn in samengevatte vorm beschikbaar en het basismateriaal is desgewenst in te zien. De instrumenten voldoen aan de functionele eisen zoals vermeld in het handboek VRIS (zie hoofdstuk 3 van het handboek).*

Analyse door betrokkenen en plan van aanpak:

- *Er zijn notulen of er bestaat een gespreksverslag van een bijeenkomst waarin betrokkenen (in school: leerlingen en personeel; buiten school de andere betrokkenen in het samenwerkingsverband) de onderzoeksgegevens en uitkomsten bespreken en gesproken is over oorzaken, achtergronden en mogelijke oplossingen van specifieke geconstateerde veiligheidsproblemen. Daarbij worden prioriteiten gegeven. Er is een uiteindelijke prioriteitenstelling door de veiligheidsfunctionarissen vastgelegd.*

⁸ Een intentieverklaring geeft onvoldoende richting aan het samenwerken en is derhalve onvoldoende voor het kunnen aanvragen van een VRIS-certificaat.

- *Er ligt een door de betrokkenen ondertekend document waarin vastgelegd zijn: betrokken partijen, doelen, randvoorwaarden, plan van aanpak en commitment..*

Uit de aanvraag moet blijken dat:

- de aanvraag gedaan wordt door een daartoe bevoegd persoon binnen het samenwerkingsverband;
- het samenwerkingsverband zich verplicht tot de voorwaarden gesteld in dit certificatieschema;
- het samenwerkingsverband zich verplicht tot de reglementaire en contractuele voorwaarden van de certificatie-instelling;
- het samenwerkingsverband zich verplicht tot het voldoen van de kosten aan de certificatie-instelling verbonden aan het verkrijgen van het certificaat.

5.2 OPVOLGINGSAUDIT

Gegevens nodig voor opvolgingsaudit:

- Documentatie over de uitvoering van de maatregelen/prestatie eisen uit het plan van aanpak (notulen overleggen, voortgangsverslagen, e.d.).

5.3 voor VRIS-hercertificering:

- vernieuwd plan van aanpak met daarin opgenomen de evaluatie van de uitgevoerde maatregelen en nieuw veiligheidsonderzoek en veiligheidsanalyse.

Een aanvraag voor hercertificering dient tijdig ingediend te worden waarbij de beoordeling met positief gevolg afgerond kan worden binnen een periode van maximaal twee jaar na het verstrekken van het laatste VRIS-certificaat.

5.4 GEBRUIK VAN CERTIFICATIEMERK EN CERTIFICAAT

Voor het gebruik van het certificatiemerk dient een reglement van toepassing te zijn. Inbreuk op dit reglement kan leiden tot intrekking van het certificaat, de verplichting tot het terughalen van uitgebrachte beeldmerken en/of financiële sancties.

5.5 PERIODE VAN AANVRAAG TOT CERTIFICAAT

Na de beoordeling door de certificatie-instelling dient het samenwerkingsverband op de vastgestelde afwijkingen, ten opzichte van de eisen gesteld in hoofdstuk 3, correcties aan te brengen en deze opnieuw door de certificatie-instelling te laten beoordelen. Pas bij het verkrijgen van het certificaat en toestemming voor het gebruik van het certificatiemerk mag het samenwerkingsverband hierover met andere partijen communiceren.

5.6 BEZOEK VAN DE CERTIFICATIE-INSTELLING OP LOCATIE

Het samenwerkingsverband moet van haar deelnemers afdwingen dat de certificatie-instelling toegang heeft tot de locaties van haar deelnemers. Dit geldt ook voor personen en organisaties die de beoordeling door de certificatie-instelling (willen) waarnemen.